

Ukázal sa svetu

Rodina mŕtveho musí súhlasiť s tým, aby niekto iný nosil jeho tvár.

KATARÍNA ČULENOVÁ

Tri roky žil Dallas Wiens doslova bez tváre. Ku skutočne strašidelnému výzoru bez očí, nosa a úst prišiel pri malovaní kostola, keď ho zasiahlo elektrické vedenie. Celý svet s dojatím sledoval, ako sa k znetvorenému otcovi bez strachu vinie jeho malá dcérka. Možno ho práve to držalo nad vodou. V marci tohto roka mu dokonca povedala vetu: „Ocko, si krásny!“ V bostonskej nemocnici Brigham and Women's Hospital dostal totiž konečne novú tvár. Muž musí dôverovať slovám dieťaťa, pretože v zrkadle sa nikdy neuvidí. Zrak sa mu zachrániť nepodarilo. V zrkadle sa nikdy neuvidí. Určite sa mu však bude žiť ľahšie. Minulý týždeň sa ukázal aj svetu.

Platí armáda

Operácia trvala vyše pätnásť hodín a podieľalo sa na nej viac ako tridsať zdravotníkov. Tím viedol český chirurg Dr. Bohdan Pomahač (40), ktorý v tejto nemocnici pracuje už vyše desať rokov. O tvárové transplantácie sa začal intenzívne zaujímať po stretnutí s Francúzskou Isabelle Dinoirovou. Roku 2005 podstúpila vo svojej krajine prvú čiastočnú transplantáciu tváre na svete po tom, ako ju dohrýzlo vlastný pes. Povedala mu vraj, že keby sa operácia nepodarila a telo by cudzie tkanivo odvrhlo, určite by to skúšala opäť. Doktora Pomahača zasiahli aj slová iného pacienta, snažiace-

ho sa o ďalšiu operáciu: „Chcem len, aby mi taxík zastavil, keď na neho mávnem z chodníka.“

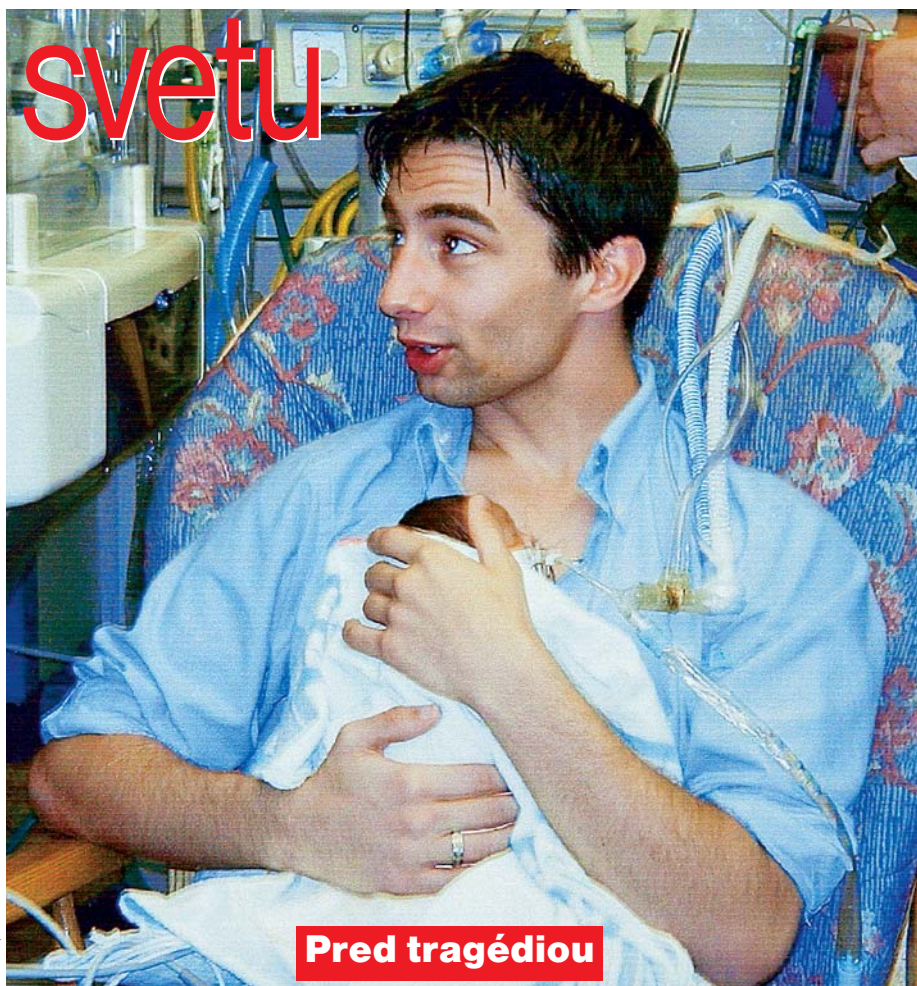
Roku 2009 dal doktor Pomahač čiastočne novú tvár Jamesovi Makimu, ktorý sa zranil v metre. Ohúrené ministerstvo obrany USA vtedy darovalo nemocnici 3,4 milióna dolárov na ďalšie transplantácie a výskum. V marci tohto roka si pod jeho skalpel ľahol vyššie spomínaný Dallas Wiens a už o mesiac neskôr dostal novú tvár vojaka Mitch Hunter.

Pochovaný s odlietkom

Muži dostali nové tváre, ale ako sa cítia príbuzní mŕtvych darcov? Ako vysvetlil doktor Pomahač, v USA podpisuje človek pri získavaní vodičského preukazu súhlas s darovaním orgánov. Pri transplantácii tváre je však potrebné získať ešte aj súhlas rodiny mŕtveho darcu. Navyše sa musí vytvoriť umelý odlietok darcovej tváre, ktorý bude mať na sebe v rakve.

Tváre je identita

Aj keď ľudia s transplantovanou cudzou tvárou sú šťastní, že sa ich okolie menej štíti, že môžu opäť normálne dýchať, jesť, rozprávať či usmievať sa, nosiť cudziu masku nie je také jednoduché a bez psychologickéj pomoci asi nemožné. „Transplantácia tváre je obrovská zmena. Fyziologická aj psychická. Člo-

Pred tragédiou

Život bez tváre

vek je vtedy možno spokojný aj s nedokonalým výzorom a nerieši, či má krivý nos, alebo nie, hlavne, že môže ďalej žiť. Prvým pocitom môže byť vďačnosť, ktorá však nie je garanciou vyrovnanosti a spokojnosti do budúcnosti. Rovnako aj vtedy, ak očakávanie pred operáciou prevýšia realitu, môže vzniknúť veľký problém,“ hovorí plastický chirurg MUDr. Jozef Fábry.

„Aj u menej postihnutých pacientov, zďaleka nie zmrzačených, sa môže stať, že ich psychiku poznačí hoci len o milimeter dlhšia špička nosa, ako si predstavovali. Po operácii sú schopní sledovať sa v zrkadle celú hodinu, byť nešťastní, dožadovať sa opráv.“ Niekoho naozaj „položí“ milimeter, preto klobúk dole pred ľuďmi s celkom novou identitou, pretože naša tvár ňou vlastne je. ■

Po operácii

Dallas Wiens, prvý človek v USA a tretí na svete s kompletne transplantovanou tvárou. Nebude asi cítiť celkom ľavé líce a čelo, nevidí, ale je so sebou spokojný. Vrátil sa mu čuch a môže dýchať cez nos. Pred novinármi si dokonca zavtipkoval: „Ako prvý som ucítil v nemocničnom bufete lašagne. Voňali božsky.“